

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník 86 * číslo 13 * 26. března 2006 * Cena 6 Kč

Téma týdne
Naplnění osudu
Josefa Brykse –
člena naší církve
a válečného
hrdiny

DNY EVROPSKÉHO DĚDICTVÍ 2006 v CÍRKVI ČESKOSLOVENSKÉ HUSITSKÉ

Jako každý rok, i letos se konají Dny evropského dědictví (European Heritage Days - EHD), tentokrát ve dnech 8. – 17. září. Téma vyhlášené na tento rok zní: Otisk slavných jmen – historické objekty, v nichž žili slavní lidé. Národní zahájení Dnů proběhne 8. a 9. září v Jičíně.

I v naší církvi si již EHD získaly své příznivce, bratry a sestry, kteří si uvědomili význam této velké mezinárodní akce, jež má a měla by mít pro církve především misijní poslání. Již několik desítek našich sborů se v září pravidelně otevírá široké veřejnosti, zástupci náboženských obcí ochotně

poskytují všem zájemcům informace o památkách, které spravují, a především o naší církvi.

Chcete-li přihlásit památku – váš sbor, případně doprovodnou akci (koncert, výstavu, výtvarnou dílnu apod.) na Dny evropského dědictví 2006 pod lokálním garantem Církve československé husitské, ozvěte se prosím přednostce archívního a muzejního odboru ÚÚR ČČSH Mgr. Olze Štěpánové (tel. 220 398 131, mail: archiv@ccsh.cz) nejpozději do 10. června 2006. Tento den bude posledním, kdy Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska

jako pořadající organizace Dnů bude přijímat údaje pro zveřejnění v CD katalogu přihlášených památek, který po přihlášení obdržíte. Pokud se budete chtít přihlásit po 10. červnu, budou vaše údaje do katalogu přihlášených památek zaneseny také, ale pouze na on-line přístupu na internetových stránkách www.ehd.cz. Na těchto stránkách jsou také zveřejněny katalogy minulých ročníků EHD a další zajímavé informace o této akci. Budete-li mít jakékoli dotazy ke Dnům evropského dědictví, ráda je zodpovím.

Mgr. Olga Štěpánová

PŘÍSLUŠNÍK NAŠÍ CÍRKVE – HRDINA A MUČEDNÍK

Dokončení z minulého čísla
Pak nastaly neblahé únorové události roku 1948 s těžkými dopady na české zahraniční vojáky. Josef Bryks byl přeložen do zálohy "pro svou politickou nespolehlivost a v důsledku nepochopení ideologie lidové demokracie." V předtuše těžkých dnů poslal svoji manželku Trudie s malou dcerkou Soniou (narozenou v květnu 1946 v Olomouci) nazpět do Anglie, to se jim podařilo po překonání řady administrativně-politických překážek. Počátkem května 1948 byl ve svém bytě v Olomouci pro podezření z přípravy ilegálního útěku do zahraničí. Se svými spolubojovníky - důstojníky RAF a československé armády (např. s divizním generálem a maršálem RAF RNDr. Karlem Janouškem) byl držen ve vyšetřovací vazbě v hradčanském "domečku". Před čtyřmi roky byl na tomto místě vězněn už jednou - tehdy ho tam věznilo gestapo.

V prvním procesu byla skupina důstojníků - s výjimkou generála Janouška - zproštěna obžaloby a jejich jednání bylo kvalifikováno jen jako kázeňský přestupek. Po odvolání vojenského prokurátora se v únoru 1949 konalo další přelíčení, ve kterém byla skupina důstojníků uznána vinnými pro zločin přípravy úkladů, zločin zběhnutí a pokus zločinu vojenské zrahy. Rozsudek - degradace vojenských hodností, ztráta všech vyznamenání a čestných odznaků a tresty odnětí svobody. U Brykse na 10 roků. Prošel řadou věznic - Plzeň Bory, Mladá Boleslav, Opava, Leopoldov a posléze tábor nucených prací v uranových dolech v Jáchymově. Písemné pokusy zoufalé manželky Trudie z Anglie s žádostí o propuštění válečných hrdinů nebo alespoň o vysvětlení důvodů odsouzení adresované nejvyšším státním a politickým funkcionářům zůstaly bez odpovědi.

V květnu 1950 byl Josef Bryks odsouzen na dalších dvacet roků těžkého žaláře a k peněžitému trestu 20 tisíc korun. Důvod - v plzeňské věznici nepřestával pomýšlet na útek. Měly

mu k tomu posloužit zkušenosti z německých zajateckých táborů. Na svobodu se měl dostat až v roce 1978 po třicetiletém vězení. V roce 1953 a 1955 byly vyhlášeny amnestie, které mu snížily trest o celkem tři roky. Skončil v táboře nucených prací při uranových dolech v Jáchymově. Při životě ho udržovala jeho houževnatá a tvrdá hanácká povaha a také vědomí, že v Anglii na něho čeká otřesená, leč milující manželka s malým dítětem. Těžce pracoval. Nastavoval si směny, aby splnil co nejvyšší normu a po zaplacení všech povinných poplatků za pobyt v táboře mohl z kapesného podporovat starého otce a dcerku Sonju, žijící v Anglii. Dcera však nedostala ani korunu.

Bryks začal podléhat depresím. Strádal především duševně, ovšem útrapy války, německého zajetí a věznění doma ve vlasti, pro kterou nasazoval život, a velmi těžká dřina v uranových dolech se začaly negativně projevat i na jeho fyzickém stavu. Zdravotní stav se horšil, chřádl. Začala se u něj projevovat srdeční choroba. Aniž se dočkal sebemenší radosti a zejména alespoň špetky naděje, zemřel zklaman okolním světem a svým krutým osudem v noci z 11. na 12. srpna 1957 ve vězeňské nemocnici uranových dolů v Ostrově nad Ohří poblíž Jáchymova. Podle věrohodných svědectví zemřel sice Josef Bryks na srdeční infarkt, ale závažnou skutečnost v tom sehrálo i neposkytnutí rychlé a kvalitní lékařské pomoci, i když možná ani tato by nebyla příliš platná. Jeden z jeho spoluvězňů, JUDr. Zdeněk Kessler, který měl mezi lékaři, také vězni, řadu známých, po letech sdělil, že ani zkušení odborníci neviděli nikdy v životě při pitvě tak hrozný infarkt. Srdce puklo, jako kdyby ho někdo rozřízl skalpelem. Tělesné pozůstatky válečného hrdiny a člověka zklamaného ve své domovně byly anonymně spáleny v karlovarském krematoriu. Úrna s popelem nebyla nikdy rodině vydána.

Josef Bryks zemřel ve svých pouhých

41 letech. V německém zajetí a v komunistickém vězení strávil 13 roků svého nedlouhého života. V roce 1991 byl mimořádně povýšen z hodnosti majora do hodnosti plukovníka v. v. in memoriam.

Jeho pohnutý životní úděl se dočkal zpracování v řadě literárních děl:

Jiří Rajlich - Na nebi hrdého Albionu
Ladislav Kudrna - Českoslovenští letci v německém zajetí 1940-1945
Jozka Hušek - Za vlády vrahu
Vítek Formánek - Válka v zajetí
Zdeněk Těšínský - Zapomenutí muži
Trudie Bryksová - Naděje a beznaděje (Votobia 2003)

Knihovna města Olomouce - Osobnosti střední Moravy
a dlouhá řada článků v nejrůznějších novinách a časopisech.

V Praze 9 na Černém Mostě byla po Josefu Bryksovi pojmenována jedna z ulic. Město, ke kterému měl Bryks největší vztah - Olomouc - počtlo v červnu 2005 jeho památku udělením Ceny města Olomouce in memoriam (cenu převzala jeho manželka paní Trudie). Rada města rozhodla v lednu 2006 pojmenovat jeho jménem jednu z ulic v městské části Olomouc - Slavonín. Počátkem ledna 2006 natáčela Česká televize Ostrava v Olomouci a okolí dokument o Josefu Bryksovi do pořadu "Příběhy železné opony".

Církve československé husitské je právem hrdá, že Josef Bryks, jehož hodnocení z úst spolubojovníků a později spoluvězňů překypuje výrazy typu čestnost, statečnost, symbol pravého chlapského kamarádství, láska k vlasti ap., byl příslušníkem naší církve. Dokazuje to i zobrazení Bryksova osobního spisu z vojenské trestnice Opava z r. 1949 na obalu knihy jeho manželky, kde je uvedeno "náboženství československé".

Paní Trudie ve své knize "Naděje a beznaděje" uvádí na str. 69 bohužel i jednu negativní skutečnost vůči naší církvi: "...Soniny křtiny se konaly

Dokončení na str. 3

Sbor dr. Karla Farského v Semilech k evropskému dědictví jistě patří

ZASEDALA ÚSTŘEDNÍ RADA

V sobotu 11. března se konalo 68. zasedání ústřední rady, z něhož přinášíme výběr z usnesení.

Ideový referát - vnitrocírkevní

* *Postup při přijímání duchovních přicházejících z jiných církví* – stanovisko naukového výboru VIII. sněmu ČČSH: Ústřední rada projednala stanovisko naukového výboru, vyslovuje souhlas s předloženým materiálem a ukládá dr. Hradilovi připravit příslušnou směrnici. Uvedené stanovisko pod č.j. 1.2./68 a připravenou směrnici ukládá předložit církevnímu zastupitelstvu (CZ).

* *Mešní víno* – projednání dalších podnětů: Ústřední rada projednala předložené materiály a rozhodla uložit vypracování směrnice ve sněmovních výbořech (naukovém a liturgickém). Dále pozastavuje do odvolání rozhodnutí o vydání povolení k výrobě mešního vína z lednového jednání ÚR.

* *Teologická konference*: Ústřední rada doporučuje použít předložený materiál prof. ThDr. Zd. Kučery k přípravě teologické konference v týdnu 19. – 23. června 2006 a ukládá úřadu ÚR připravit zprávu na 69. zasedání ÚR. Rozhodla rovněž o předložení materiálu k diskusi v diecézních teologických poradních sborech.

* *Vyjádření k celospolečensky závažným tématům*: ÚR se na podnět tiskové mluvčí zabývala otázkou oprávněnosti vydávat za n. o. vyjádření k celospolečensky závažným tématům (registrované partnerství, Tibet, apod.) Z diskuze vyplynulo, že farář v takovém případě musí uvést, že jde o jeho soukromý názor. (Dle platného usnesení ÚR necht' kontaktují n. o. v případě dotazu médií na celospolečensky závažná témata aj. tiskovou mluvčí.)

Ideový referát - zahraničí

* *Videň*: Ústřední rada projednala předložené materiály a ukládá ThDr. Janu Hradilovi, Th.D. připravit potřebné dokumenty do zasedání CZ.

* *Socha M. J. Husa pro Nikaraguu*: Ústřední rada projednala návrh DR Olomouc a neschvaluje darovací smlouvu sochy M. J. Husa. Ústřední rada rozhodla darovat bronzový odlitek M. J. Husa – zajistí biskup dr. Hradil do částky 15.000 Kč. do 30. dubna 2006. ÚR dále rozhodla o zaslání děkovného dopisu n. o. Orlová.

Dokončení na str. 3

